

הרצל חקק לקראת מצעד החיים

לבתי להבת-זוהר חקק

בצאתה עם ילדי בית הספר למצעד החיים, במוצאי יום כיפור תשס"ז

אתם הנערים, אתם הילדים שבגרו, אתם הולכים עכשיו להיכנס למלכודת הזיכרון, שכל הזמן היתה בסתרי הלבבות, מלכודת האש שפחדנו להיכנס אליה.
לכו לאותם מקומות שהיו תופת ונשארו תופת, וקחו אתכם את הזכרונות ואת המבטים של אלה שמתו שם, קחו אתכם את כל החלומות הקשים האלה וזכרו שוב ושוב שזה לא היה חלום, זו היתה המציאות שהתעוותה, המציאות שלבשה פני שטן.
קחו הכל והעבירו את כל קרונות החלום האלה לילדי כל העולם.
זה כבר לא שייך רק לכם.

כשאתם שם, אל תשכחו לרגע, שאלה שמתו שם, שהילדים הזכים האלה שמתו שם, היו אחים שלכם, היו בנים לאותו עם.
תנו לאותם אחים שלא הצליחו להגיע לארצם, למחוז המבטחים, את הזכות לחזור אתכם, להצטייד בדרכוניכם ולבוא אתכם לארץ, והם יישארו אתנו. אם תזכירו לכולם שיידעו לייחד קצת מזמנם לזכרונם של אותם ילדים קטנים, הם ירגישו זאת, הם ימשיכו לחיות אתנו.
וראוי שנקדיש להם מעט מזמננו, שלא נשכח, ורק כך נוכל לשמוע לפחות פעם או פעמיים בשנה את הזעקה המחרידה שלהם.

ראוי שנדע להבין את אלה שהיו שם וחזרו משם – הם חזרו חיים, אך לא חזרו לחיות באמת לעולם.
אהוד מנור כתב פעם:

אתה אף פעם לא יוצא מזה
הבור הפעור בתוך הגוף
המועקה הכבדה בחזה
והעצב המתוח, החשוף.
אך לפעמים, כשהיאוש מוחלט
אתה רואה עיניים ושומע אנחה
ומבין שהקול והמבט
שייכים לאותה משפחה
ויש לך פתאום סיכוי
לרגע מנוחה
לצל שכחה,
אפילו לשמחה.

זה אומר שאי אפשר לשכוח, זה אומר שהחיבור לזיכרונות האלה נחוץ לנו כדי שנבין את עצמנו, את עמנו, שנדע לכוון את התנהגותנו בעתיד.

אתם תלכו בין הכבשנים ואתם תהיו אלה שצועדים במצעד החיים. אתם תלכו בשבילי השאול והגיהנום ואתם תדעו שעם ישראל חי.

עם ישראל חזר לארץ אבותיו כי הבין שאין בגולה שום פתרון אמיתי.
כשלחמו הפרטיזנים בנאצים הם שרו:

זה היום נכספנו לו עוד יעל ויבוא
ומצעדנו עוד ירעים – אנחנו פה.

אנחנו עדיין שומעים את פסיעות האבודים במחנות המוות, ואנו יודעים שאסור להדחיק זאת, שמצווה לנצור זאת בלב, שהרי כך אמר הבעל שם טוב:

השיכחה היא גלות
הזיכרון הוא הגאולה.

ועל כן לא נשכח – ויחדיו נזכור את הנדר שנדרו אותם שהיו שם, ונהיה שותפים לנדרם:

לזכור, לזכור כל דבר
לזכור ולא לשכוח, לזכור ולא לסלוח,
לזכור – ולספר!

ונסיים בשיר שכתבתי לא מזמן בעיתון ילדים, ושם ראיתי את הסמליות בכך שאותו טלאי צהוב הפך למגן דוד של עצמאות, שאותם פסים נוראים של רכבות הפכו לסמלה של מדינת ישראל, הפסים בכחול לבן על דגלנו, וזה השיר שלי:

שמות, שמות וחלומות

שם על הקיר הכואב
הקיר האלם, הנושם
שמות שמות שמות
ב"ד וְשֵׁם".

כְּתָנֶת פְּסִים וְעוֹד כְּתָנֶת פְּסִים,
בְּעֵלֵי חֲלוֹמוֹת נִשְׁרָפִים, מֵתִים,
מוֹבְסִים – –
וְהָעוֹלָם שֶׁתֵּק, וְהֵם חֲכוּ
בְּתִקְוָה, בְּחִרְדָּה.

וְאֵלֵהּ הַשְּׁמוֹת שְׁלֵהֶם, וְזֶה הַקִּיר
שֶׁל הַפֶּשַׁע הַנּוֹרָא, שֶׁל הַהִשְׁמָדָה.

שְׁמוֹת, שְׁמוֹת, שְׁמוֹת,
וְזוֹ הָאֲבֵן הָאֵלֶמֶת, הַזּוֹעֶקֶת,
הָעֵדָה – –
פְּסִי רִכְבַּת שְׁמֹשׁוֹ לְהַסְעֵת יְהוּדִים
לְמַחְנוֹת, לְמִשְׁרָפוֹת,
וְהַקִּירוֹת אוֹמְרִים הַכֹּל, עֵדִים
וְתַפְלוֹתֵיהֶם עֵדִין מִרְחַפּוֹת

וּמוֹל הַקִּיר הַנּוֹרָא, הַנוֹשֵׁם
מוֹל הַזְּכָרוֹן שֶׁל יָד וְשֵׁם
עִם קָם מִן הָאֶפֶר קָם לְתַמִּיד:
הַטְּלָאִי הַצָּהֵב הַפֶּךְ לְמַגֵּן דָּוִד
פְּסִי הַרְכַּבַת הַפְּכוֹ לְפִסִּי-תַכְלֵת,
דָּגֵל מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, תַּקְוָה וְתוֹחֵלֶת.

וְאֲנִי עֵדִין רוֹאֶה שְׁמוֹת
וְאֲנִי נִשְׁבַּע לָהֶם:
נִגְשִׁים לְכֶם אֵת כָּל הַחֲלוּמוֹת!

לכי בתי במצעד החיים, ויחד עם חברייך וחברותייך אמרי על אלה שהלכו קדיש של יתומים, ויחד נתפלל לעילוי נשמתם. כי הסיפור שלהם ימשיך בתוך חיינו, הסיפור הזה נשלם ולא תם.

